

Nr 96.

Av herr **Olsson, Oscar**, och herr **Wagnsson**, om anslag till utarbetande av en studiehandledning för vissa inträdessökande vid folkskoleseminarier.

Med anledning av en av herr A. Pers väckt motion beslutade 1922 års riksdag en skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan, "att Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning angående lämpligaste sättet att genom tvåårig ytterligare utbildning bereda från småskoleseminarierna utexaminerade lärarinnor, som en tid tjänstgjort i små- eller folkskola, full kompetens att undervisa i den egentliga folkskolan".

Kungl. skolöverstyrelsen verkställde anbefalld utredning av ärendet och förordnade anordnandet av kurser vid ett par av de kvinnliga folkskoleseminarierna. Då överstyrelsens hemställan icke föranledde kungl. proposition, anhöll herr Pers i motion till 1924 års riksdag, "att riksdagen ville besluta, att fr. o. m. läsåret 1926—1927 vid folkskoleseminariet i Skara skall anordnas en tvåårig utbildningskurs för småskolläraryrinnor för förvärvande av kompetens till lärarbefattning vid egentlig folkskola". I anledning av denna motion uttalade riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t, att den finner det framlagda yrkandet "värt allt beaktande, ej minst med hänsyn till den uppfattning, varåt 1922 års riksdag i en särskild skrivelse givit uttryck, då riksdagen anhållit om skyndsamt utredning angående inrättande av utbildningskurser för småskolläraryrinnor för vinnande av folkskolläraryrkompetens. Riksdagen är med motionären ense därom, att en dylik kurs lämpligen bör anordnas vid Skaraseminariet redan från och med läsåret 1926—1927. Något beslut av riksdagen i detta hänseende lärt nu icke erfordras, men förväntar riksdagen, att förberedande åtgärder varda av vederbörande vidtagna, så att framställning i ämnet kan vara att förvänta i så pass god tid, att ett realiserande av detta önskemål varder möjliggjort".

Bemyndigande lämnades nu åt kungl. skolöverstyrelsen att tillkalla sakkunniga för utarbetande av förslag till inträdesfordringar ävensom till undervisningsplan för nämnda kurs. Den 18 september 1925 ingav överstyrelsen till Kungl. Maj:t av sakkunniga utarbetat förslag till kungörelse med föreskrifter för tvååriga seminariekurser, varvid överstyrelsen tillika hemställde, att ett belopp av högst 1,800 kronor måtte ställas till överstyrelsens förfogande för utarbetande av en studiehandledning för inträdessökande till oförmälda tvååriga seminariekurs. I skrivelse av den 1 december 1925 fann

sig överstyrelsen emellertid nödsakad att med hänsyn till en konstaterad högst avsevärd överproduktion av lärarkrafter föreslå långt gående inskränkningar i de då förefintliga anstalterna för lärarutbildning för folkskolans behov, och kunde den av enahanda skäl ej heller fasthålla vid förslaget att redan från och med hösten 1926 igångsätta den tvååriga seminariekursen för småskollärarinnor. Kungl. Maj:t anslöt sig till denna överstyrelsens uppfattning och upptog i statsverkspropositionen intet som helst anslag till denna utbildning. Saken har ej heller senare upptagits från överstyrelsens eller Kungl. Maj:ts sida.

Den möjlighet för de härför intresserade småskollärarinnorna att vid en särskilt anordnad tvåårig kurs vinna utbildning till folkskollärarinnor, för vilken anordning riksdagen två gånger bestämt uttalat sig, är en rättfärdighetssak gent emot dessa lärarinnor och framstår som sådan alldeles särskilt nu, då statsmakterna stängt möjligheten att vinna inträde vid folkskoleseminarium i högre klass än den första. Lärarföreningarna ha länge visat starkt intresse för frågan. Redan år 1901 behandlade Sveriges allmänna folkskolläreförening frågan om lättad övergång till folkskolan för småskollärarinnor. Efter framställning från Sveriges småskolläreförening ingick centralstyrelsen för den förra föreningen år 1924 till Kungl. Maj:t med hemställan om att kurs av ifrågasvarande slag även måtte anordnas vid Umeå folkskoleseminarium, då det vore av stor vikt att de många biträdande lärarinnor ävensom i mindre folkskola tjänstgörande lärarinnor, vilka bliva lediga genom de särskilt i Norrland fortgående skolförbättringarna, bleve i tillfälle att vidareutbilda sig till folkskollärarinnor. Den 3 december 1926 ingick samma styrelse till Kungl. Maj:t med en skrivelse, vilken bl. a. innehöll en framställning, att vid planläggningen av den framtida seminarieorganisationens omfattning även måtte tagas i betraktande, att en tvåårig utbildningskurs bör anordnas för småskollärarinnor, som önska avlägga folkskollärexamen.

Även ur allmän synpunkt är förevarande fråga av betydelse, då möjligheten att genom fortsatta studier kunna vinna befordran måste verka eggande och uppmuntrande i lärargärningen. Riksdagens uttalade vilja om upprättande av kurser av här omhandlat slag bör därför snarast möjligt bringas till verkställighet. Saken bör ej och behöver ej göras beroende av konjunkturerna i fråga om lärartillgången.

I det av kungl. skolöverstyrelsen avgivna förslaget till anordnande av ifrågasvarande kurser yttrar överstyrelsen, att de självstudier, som skola utgöra förberedelse till genomgående av en sådan kurs, nödvändigtvis måste bliva rätt omfattande och sålunda även tidskrävande. Det av överstyrelsen ingivna förslaget till kungörelse med föreskrifter för tvååriga seminariekurser innehåller bestämmelse, att inträdesprövningen skall avse redovisande av fortsatta studier i ämnena kristendomskunskap, modersmålet, historia, psykologi och pedagogik, hembygdskunskap samt matematik och angiver ganska omfattande pensa i dessa ämnen.

Härav torde framgå, att den första åtgärd, som behöver vidtagas till förverkligande av här omtalade kurser, är, att till kungl. skolöverstyrelsens förfogande ställes av densamma begärt belopp för utarbetande av en studiehandedning för de småskollärarinnor, som kunna hava för avsikt att bedriva fortsatta studier, inriktade på möjligheten att vinna inträde vid sådan kurs. Med anledning härav få vi hemställa,

att riksdagen måtte anslå ett belopp av 1,800 kronor att av Kungl. Maj:t ställas till skolöverstyrelsens förfogande för utarbetande av en studiehandedning för inträdesansökande till vid småskoleseminarium anordnad tvåårig kurs för småskollärarinnors utbildning till folkskollärarinnor.

Stockholm den 20 januari 1928.

Oscar Olsson.

Ruben Wagnsson.